

Sygn. akt I KS 4/20

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 5 marca 2020 r.,
w sprawie **szer. J. P. K.**

oskarżonej z art. 234 § 1 k.k. i art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

skargi pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

na wyrok sądu odwoławczego – Wojskowego Sądu Okręgowego w P.

z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt S.A. (...),

uchylający wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w W.

z dnia 22 sierpnia 2019 r., sygn. akt Sg (...),

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę,

**2. obciążyć oskarżyciela posiłkowego kosztami sądowymi
postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Garnizonowy w W., wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2019 r., Sg (...), uznał oskarżoną szer. J. P. K. za winną tego, że „w dniu 11 października 2016 r., składając zeznania w Komendzie Powiatowej Policji przy ul. H. w O., będąc uprzednio pouczone o odpowiedzialności karnej grożącej za zeznawanie nieprawdy oraz za fałszywe oskarżenie innej osoby o popełnienie przestępstwa, działając w zamiarze bezpośrednim, fałszywie oskarżyła przed tymże organem swojego męża – kpt. P. K. - o popełnienie przestępstw z art. 207 § 1 k.k. oraz art. 200 § 1 k.k.

popęłnionych rzekomo na szkodę jej samej oraz na szkodę jej małoletnich dzieci – M. P. oraz A. K. i w konsekwencji złożyła fałszywe zeznania mające służyć za dowód w nadzorowanym przez Prokuraturę Rejonową w W. dochodzeniu w sprawie oznaczonej sygn. akt PR...Ds.(...) w ten sposób, że podała nieprawdę co do okoliczności stosowania przez kpt. P. K. przemocy psychicznej wobec niej samej, jak również przemocy psychicznej oraz fizycznej wobec małoletnich A. K. i M. P. oraz co do okoliczności seksualnego wykorzystania małoletniej A. K., podczas gdy z obiektywnych ustaleń wynika, że do takich zachowań ze strony wyżej wymienionego nie dochodziło” i za to na mocy art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał ją na karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat, orzekając jednocześnie grzywnę z art. 71 § 1 k.k. i środek karny z art. 43b k.k.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonej.

Wojskowy Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 5 grudnia 2019 r., S.A. (...), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Wojskowemu Sądowi Garnizonowemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Na powyższy wyrok skargę wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, zarzucając rażące naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. poprzez uznanie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą bezwzględne przyczyny odwoławcze obligujące do uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, a to z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela, podczas gdy Sąd pierwszej instancji, zmieniając wyłącznie opis czynu w zakresie daty i okoliczności jego popełnienia, przy zachowaniu podmiotu, strony podmiotowej i przedmiotu dostosował w/w okoliczności strony przedmiotowej czynu do faktów jakie ustalił w toku postępowania dowodowego w odniesieniu do jednego zdarzenia historycznego, a w konsekwencji nie wyszedł poza granice określone subsydiarnym aktem oskarżenia, co czyni ustalenia Sądu Odwoławczego bezzasadnymi.

W konkluzji skargi pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o pozostawienie jej bez rozpoznania.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga jest bezzasadna i dlatego została oddalona. Zauważyć na wstępie trzeba, że choć w zarzucie skargi nie podniesiono wprost naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., to jego treść nie pozostawia wątpliwości co do tego, że podnoszone w skardze naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. nie jest samoistnym uchybieniem postępowania odwoławczego, lecz wyrazem obrazu przez Sąd odwoławczy przepisu art. 437 § 2 k.p.k.

W postępowaniu inicjowanym aktem oskarżenia wnoszonym w trybie art. 55 § 1 k.p.k., uprawnienia oskarżycielskie pokrzywdzonego limitowane są treścią wymienionych w tym przepisie postanowień o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania. Nie uniemożliwia to pokrzywdzonemu kształtowania opisu i kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego w subsydiarnym akcie oskarżenia w przyjęty przez siebie sposób, o ile nie wykracza poza ramy zdarzenia historycznego będącego przedmiotem odmowy wszczęcia lub umorzenia postępowania. Oznacza to, że w sprawie, w której wniesiono subsydiarny akt oskarżenia, badanie zachowania zasady skargowości wymaga stosowania dwóch kryteriów zgodności. Pierwsze z nich stanowi treść postanowień o odmowie wszczęcia lub umorzenia postępowania, która jest punktem wyjścia do ustalenia legitymacji pokrzywdzonego do wystąpienia z określonym oskarżeniem. Drugim jest treść zarzutu aktu oskarżenia pokrzywdzonego, który nie musi wyczerpywać całego zakresu jego legitymacji oskarżyciela subsydiarnego.

Patrząc z tej perspektywy na problem wywołany rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji, stwierdzić trzeba, iż w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy słusznie przyjął, że wyrokiem Sądu pierwszej instancji oskarżona została skazana za czyn, który nie był jej zarzucany skargą uprawnionego oskarżyciela.

Postanowieniami z dnia 30 czerwca 2017 r. i z dnia 27 czerwca 2018 r., sygn. akt Wdo – (...), umorzono dochodzenie w sprawie fałszywego oskarżenia kpt. P. K. z Centrum Szkolenia [...] w W. , poprzez złożenie przez jego żonę w dniu 20 września 2016 r., w Prokuraturze Rejonowej w O. zawiadomienia o popełnieniu przestępstw określonych w art. 207 § 1 k.k. i art. 200 § 1 k.k. tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 234 k.k. Treść tych postanowień nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości, że przedmiotem dwukrotnego umorzenia postępowania przygotowawczego było wyłącznie zdarzenie historyczne zaistniałe w dniu 20 czerwca 2016 r. i sprowadzające się do złożenia fałszywego zawiadomienia o popełnieniu przestępstw. Wniesiony w tym układzie procesowym subsydiarny akt oskarżenia nie uprawniał Sądu pierwszej instancji do przypisania oskarżonej czynu, do którego miało dojść w dniu 11 października 2016 r., a który miał polegać na złożeniu w Komendzie Powiatowej w Policji w O. fałszywych zeznań – a więc przestępstwa popełnionego w innym czasie, w innym miejscu i w inny sposób.

W świetle poczynionych na wstępie uwag, niczego w tym zakresie nie zmienia fakt rozbudowania zarzutu aktu oskarżenia i wprowadzenie do niego stwierdzenia o „zeznaniu nieprawdy”.

Możliwe jest przyjęcie zbiegu kumulatywnego art. 234 k.k. z przepisem art. 233 § 1 k.k. w sytuacji, w której przekazanie fałszywego oskarżenia następuje w warunkach przewidzianych w art. 233 § 1 k.k. i przyjmuje postać fałszywych zeznań. Rzecz jednak w tym, że i przedmiotem umorzenia dochodzenia – precyzyjnie i jednoznacznie określonym w postanowieniach organu postępowania przygotowawczego (odpowiadających zresztą treści zawiadomień pokrzywdzonego o przestępstwie k. 2 i k. 19) i przedmiotem zarzutu aktu oskarżenia było fałszywe oskarżenie mające postać odrębnego zachowania, które miało miejsce trzy tygodnie przed przesłuchaniem J. P. K. w ramach czynności przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

